

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Živnostenské podnikání

Andrei Boiarintsev

© 2019 ČZU v Praze

Abstrakt

Tato práce se věnuje problematice živnostenského podnikání v České republice. Cílem této bakalářské práce bylo, zjistit vývoj podnikání fyzických osob podle živnostenského zákona za stanovené časové období a dále se zaměřit na jednotlivé kraje, příčiny úpadku. V práci byl proveden studium odborné literatury a právních předpisů upravujících oblast živnostenského podnikání v České republice. Dále byla provedena statistická analýza vývoje živnostenského podnikání na území ČR od roku 2008 do 2018. Další metodou použitou v práci byla syntéza.

Z výsledků bakalářské práce vyplynulo, že jako nejsnazší forma podnikatelské činnosti, kterou je možné v České republice provozovat je samostatně výdělečná činnost. Mezi nejčastější držitele živnostenského oprávnění k výkonu samostatně výdělečné činnosti se samozřejmě řadí Čeští občané, ale v případě zahraničních držitelů se jedná nejvíce o Vietnamce, Ukrajince a Slovenské podnikatele. Z pohledu nejvíce držitelů jednoznačně v České republice dominuje Středočeský kraj a hlavní město Praha, kde se soustředí největší počet držitelů živnostenského oprávnění, ale současně je to i místo, kde také nejvíce držitelů ukončí svoji činnost, případně ji přeruší.

Klíčová slova: Česká republika, podnikání, podnikatelská činnost, statistická analýza, živnostenské oprávnění.

Úvod

Hlavním účelem, proč lidé začínají s podnikatelskou činností, je snaha dosáhnout finančního zisku. Právě zisk a jeho maximalizace je hlavním cílem, proč si člověk zvolí cestu samostatné výdělečné činnosti. Ne vždy ale se tento cíl naplní, tedy ne každé podnikání je výdělečné. V mnoha případech to závisí nejenom na originalitě myšlenky a schopnostech podnikatele, ale také na zvolené právní formě podnikání a dalších povinnostech, které podnikatel musí plnit ve vztahu ke státním orgánům.

Každá forma podnikání má své přednosti a nedostatky. Podnikání na základě živnostenského oprávnění fyzických osob není výjimkou. Za obecné přednosti u OSVČ lze označit jednodušší administrativu, absence povinnost vést podvojný účetnictví ve srovnání se společnostmi s ručením omezeným nebo jinými právními osobami, jednoduchost při získání živnostenského oprávnění. Za obecné nedostatky této formy podnikatelské činnosti lze označit neomezené ručení podnikatele (celým svým majetkem), příliš jednoduchou organizační strukturu a složitější možnosti partnerství v podnikání. Toto ale není zdaleka všechno, co je nutno vědět ve spojení s živnostenským podnikáním.

Protože po ukončení bakalářského studia hodlám provozovat ekonomickou činnost a stát se osobou samostatně výdělečně činnou, zvolil jsem si toto téma práce. Pro vlastní zajímavost a poučení jsem se rozhodl nastudovat příslušné právní předpisy vztahující se k podnikání na základě živnostenského oprávnění, zjistit statistiku OSVČ na území České republiky a také statistiku dle národnosti živnostníků v České republice. Domnívám se a je to zároveň výzkumná hypotéza mé bakalářské práce, že z důvodu jednoduchosti administrativních procesů a účetnictví právě tato forma podnikatelské činnosti bude volená především cizinci na území České republiky.

Cíl práce a metodika

Cílem práce bude zjistit vývoj podnikání fyzických osob podle živnostenského zákona za delší časové období podle státní příslušnosti a krajů, příčiny úpadku a ukončení podnikatelských aktivit. Za delší časové období pro účely této bakalářské práce považuji období od roku 2008 do roku 2018.

Hlavními metodami, které použiji pro zpracování bakalářské práce, jsou především literární rešerše – studium odborné literatury a právních předpisů upravujících oblast živnostenského podnikání v České republice. Dále je to metoda sekundárního výzkumu – statistická analýza vývoje živnostenského podnikání na území ČR za posledních jedenáct let. Během statistické analýzy bude použita hlavně metoda analýzy časových řad. Další metodou použitou v práci je syntéza, pomocí které se pokusím vyvodit relevantní závěry z provedeného výzkumu.

Výsledky a diskuse

Z výsledků bakalářské práce vyplynulo, že jako nejsnazší forma podnikatelské činnosti, kterou je možné v České republice provozovat je samostatně výdělečná činnost, tzv. OSVČ, kdy se jedná o formu podnikání snadno dostupnou i pro zahraniční návštěvníky České republiky, jak dále potvrdily některé údaje představené v této práci. Mezi nejčastější držitele živnostenského oprávnění k výkonu samostatně výdělečné činnosti se samozřejmě řadí Čeští občané, ale v případě zahraničních držitelů se jedná nejvíce o Vietnamce, Ukrajince a Slovenské podnikatele. Z pohledu nejvíce držitelů jednoznačně v České republice dominuje Středočeský kraj a hlavní město Praha, kde se soustředí největší počet držitelů živnostenského oprávnění, ale současně je to i místo, kde také nejvíce držitelů ukončí svoji činnost, případně ji přeruší.

Se vstupem České republiky do Evropské unie došlo také k celé řadě legislativních úprav, které značným způsobem rozdělili zájemce o provozování vlastní živnosti ze zemí Evropské unie a dále ze zemí mimo Evropskou unii. V případě zájemců z Evropské unie je samotný legislativní proces velmi jednoduchý a žadatelé nemají příliš povinností, které by museli splňovat na to, aby mohli získat živnostenské oprávnění. Naopak v případě žadatelů mimo Evropskou unii se vyžaduje doložení celé řady dokumentů a dále musí být žadatelé držiteli povolení k pobytu přesahujícímu 90 dní a v lepším případě povolení k dlouhodobému – trvalému pobytu. Tato podmínka do značné míry komplikuje žadatelům jejich získání živnostenského oprávnění, respektive prodlužuje samotnou dobu, kdy takovéto oprávnění získají.

Závěr

Bakalářská práce ukázala, že samostatně výdělečná činnost patří k velmi často vyhledávaným formám podnikání, jelikož je mnohem dostupnější, než je tomu v případě ostatních forem podnikání. Na druhou stranu i v případě OSVČ se ukázalo, že je zde celá řada problematických oblastí, které mohou případně zájemce odrazovat, ale stejně tak mohou mít dopady na již fungující živnostníky. K těm asi nejpalčivějším pro živnostníky se řadí neustále se zvyšující zálohy na sociálním pojištění a zdravotním, které si musí živnostníci hradit sami, jelikož toto za ně nehradí žádný zaměstnavatel. Další ovšem velmi těžko řešitelnou otázkou jsou zálohové faktury, kdy v mnohých případech nastává situace, že tyto faktury nejsou hrazeny a v konečném důsledku to pro živnostníka znamená ukončení jeho činnosti, neboť má takové množství pohledávek, které převyšují jeho možnosti a hlavně schopnost dalšího fungování společnosti.

Ačkoliv tedy dochází k neustálému zlepšování podmínek v oblasti podnikatelského prostředí, tak je potřeba i nadále myslet na drobného živnostníka, kterému neustále zvyšování výdajů na jeho činnost příliš nepomůže v jeho činnosti. V současné době by mělo opět docházet ke změnám v oblasti samostatně výdělečné činnosti. Podnikatelům by měly ulehčit jejich činnost tzv. výdajové paušály, které umožňují poplatníkovi, že nemusí uplatňovat prokazatelně vynaložené výdaje, které by měli usnadnit živnostníkovi uplatnění výdajů v daňovém přiznání, ovšem i zde je jistý limit a tím je příjem do 1 milionu korun. Je zde tedy vidět jistá snaha o zlepšení podmínek pro podnikatele, ale jistě to neznamená, že to přiláká větší počet žadatelů o živnostenské oprávnění, jelikož by muselo současně dojít i k razantní úpravě legislativy pro zahraniční žadatele, zejména pak pro ty, kteří přicházejí ze třetích zemí. Česká republika v současnosti řeší problém s nedostatkem zaměstnanců a nikoliv živnostníků, proto nelze předpokládat nějaký větší posun v této oblasti pro zájemce ze zemí mimo Evropskou unii.

Seznam použitých zdrojů – vybrané bibliografické citace

SVOBODOVÁ, Ivana a Michal ANDERA. *Od nápadu k podnikatelskému plánu: jak hledat a rozvíjet podnikatelské příležitosti*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-802-7104-079.

ZÁKON č. 455/1991 Sb. ze dne 15.11.1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: Zaměstnanost*. [online]. 2018 [cit. 2019-08-15].
Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_zamestnanost.

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Počet OSVČ v ČR*. [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-pocet-osvc-v-cr>.

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Počet OSVČ v krajích*. [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-pocet-osvc-v-krajich>.